

Познатата и непознатата съдебна власт

*„Всяка власт корумпира, абсолютната власт – абсолютно.“
Шарл Монтескьо*

Глобализираният и демократичен свят, в който живеем ни дава възможността на нас, младите хора да изявим своята позиция по актуални теми. Теми свързани с правото – една необятна област, доста популярна напоследък, не само „живееща“ своеобразен живот в електронните и печатните медии, но и битуваша в съдебните зали. Зали, посещавани от хиляди хора, зали чиито стени помнят и знаят милиони истории, случаи, познатите и непознати страни на властта, обединяващи ги в една цялостна съдебна система.

Какво е отношението на българите към правото като юридическа стойност и закон? Напоследък често се замислям, че ще уча право и когато го споделям с познати доста често чувам изявления от „компетентни“ близки и не чак толкова близки хора относно правото, съда, юристите и държавата, която не успява да защити правата на своите граждани, въпреки действащите закони и Конституция.

Това до някаква степен може би се дължи на това, че всеки от нас има някакъв опит със съда и институциите в държавата, дали частичен или по-задълбочен, например загубено дело, среща или може би сблъсък с некомпетентни юристи, чиновници и бюрокрация, като и на всеобщо медийно влияние върху мозъците ни. Като пример в това отношение мога да посоча постоянното обсъждане на големи дела като онова за сестрите Белнейски, братя Галеви, Трактора, Октопода, дела, забавяни от едни познати за нас обстоятелства или не толкова познати, дори и непознати, останали без определено развитие или неразрешими, поради грешки в следствието и липса на доказателства; дела, които „хранят“ разследвания и коментари. Точно това за мен е прегледът към тези единни, сходни по граматика думи - „познато“ и „непознато“, но и толкова далечни по смисъл, погледнати от различни страни.

Информираме се за съдебната власт от радиото, телевизията, вестниците - това е медийното лице на съда, но често за някои и единственото. Непознатата съдебна власт се крие в успешните дела, които не се споменават; крие се в съвестта на прокурорите и съдиите, избрали да застанат зад правосъдието и обрекли се във вярност на Темида, в безсънните нощи, които прекарват, борейки се с нечий казус.

Първите закони датират от хилядолетия - законите на Древна Месопотамия, Хамурапи и дори тези на Египет от 3000 г

. пр. н.е. Те дават началото на изграждането на съвременното право и следователно правят законите много "по-големи" от нас - не само във времеви план, защото законите остават и след нас, остават за наследниците ни, но и защото вярвам, че така, както „никой не е по-голям от хляба“, така и никой не бива да е по-голям от закона! Никой не би трябвало да е по-голям от съда- правораздаващия орган на Република България!

Все по-рядко се случва журналисти да ни говорят за разрешените дела и успеваемостта на юридическите институции в държавата. Така нагнетяват отрицателно обществено мнение към работещите в съда и множеството решени справедливо дела. Оказва се, че „кривото“ лесно се вижда и показва, а „правото“ е скрито за очите.

Самият аз съм ставал свидетел на нарушаване на закона (та кой ли не е!). И започнах да се убеждавам все повече и повече, че онази сентенция "Правилата са създадени, за да се нарушават" вече се е превърнала в правило/закон в България...

Законите трябва да се спазват, защото те са гарант за здраво общество и силна държава. Дори не желая да си представя какво ще се случи, ако всеки от нас реши да живее без спазването на установените закони.

В общото учение за правото се казва, че чрез правото се въвежда една и съща мяра за различните лица (правните субекти). Всички лица са равни пред закона. Законът поставя всички лица при равни условия и им дава възможности за действие.

Равната мяра спрямо всички лица е по принцип справедлива.

Ако всеки от 7-те милиарда души население на света безразборно градеше, рушеше, палеше, изгасяше и т.н.? Щяхме ли да сме тук? Щяхме ли да имаме възможността да живеем и щяхме ли да имаме онова първо и изконно право - правото на ЖИВОТ? - Много ясно, че не. Именно за това законите са толкова важни - колкото и да не ни харесват.. и именно за това трябва да ги спазваме, въпреки убежденията си, защото законите и съдът правят живота ни и въобще мирното ни съществуване възможно..

Как се очаква съдът тогава да оправдава интересите на гражданите, като те самите не работят за този свой интерес? Как трябва да процедира институцията, за да защити хората от самите себе си?

Имаме привилегията да твърдим и да е доказано, че сме една от най-старите държави в Европа и че имаме закони от времето на един от първите ни управляващи- хан Крум, закони, появили се много преди писаното право на много водещи в днешно време държави. Защо тогава не познаваме съда? Не искам да говоря и упреквам прекалено много без да имам достатъчно факти да подкрепя тезата си. Не искам и да звуча поучително, но според мен- казвам "според

мен", защото в училище винаги ми казват, че имам право да изявявам мнението си като млад гражданин на една демократична, модерна и европейска държава - за да влезем в правия европейски път, по който, вярвам, всички искаме да тръгнем, трябва да сме по-критични не само към управляващите, към юристите и към институциите, но и към себе си. Вярвам, че така ще извадим най-доброто от нас като нация и ще покажем на ЕС, че сме достойни за членството си, че сме надеждни и можем да получим по-голямо финансиране въпреки кризата, че сме отговорни и че наши граждани могат да работят свободно във всички европейски страни, а и някой ден да ни приемат в Шенгенското пространство...

Аз искам да опозная съда не само от часовете в училище, от телевизията и сухата информация в интернет. За това не се отказвам от идеята да уча право, вярвам, че съм открил своето призвание - искам да променя виждането на хората към институциите, към законите и към съда. Вярвам, че ако опознаем по-добре съдебната си система, ще спрем да критикуваме безпочвено, без причина и без основни знания.

В заключение искам да цитирам един от най-великите ни и един от най-любимите ми поети, живял във вечна борба срещу законите на отминалото време, воденият от революционен и свободолюбив дух и непрестанен стремеж към правда, Христо Ботев. Той казва: "Добро ли сме, зло ли правили, потомството нази ще съди". Нека направим така, че поколенията да ни осъдят с "добро".